

ÅSTED NORGE

A2

HVEM VAR SKOGMANNEN?

Metoderapport SKUP, 2018

Innsender: Kristian Ervik, journalist i Åsted Norge (Mastiff/TV 2)

Prosjekt: «Skogmannen»

Publisering: «Skogmannen» er en serie på fem episoder publisert i TV 2-programmet Åsted Norge sendt våren og høsten 2018. Det ble også produsert en [spesialartikkel](#) for TV2.no.

Kontaktperson: Kristian Ervik

Epost: Kristian.Ervik@mastiff.no

Telefon: 47650132

Organisering av arbeidet:

- Research, manus, regi, foto og tekst: **Kristian Ervik**
- Research: **Asbjørn Hansen**
- Video og stillsfoto: **Espen Storsve**
- Klipp: **Martin Vadet**

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	side 3
2. Etterlysningen.....	side 4
3. Det første sporet.....	side 6
4. Politiets undersøkelser i saken.....	side 7
5. Egne undersøkelser.....	side 9
6. Notisboken.....	side 11
7. Vi knekker koden.....	side 14
8. Polen-sporet.....	side 15
9. Observasjon som metode 1.....	side 17
10. Observasjon som metode 2.....	side 19
11. Den formelle identifiseringen.....	side 20
12. Etikk.....	side 21
13. Konklusjon.....	side 22

1. Innledning

Hos den nasjonale ID-gruppen ved Kripos har de en liste på 17 lik eller menneskerester som politiet ikke har klart å identifisere. Disse sakene kalles PM-saker (Post Mortem). Den eldste saken på denne listen, som Kripos opererer med, er fra 1970. Tre av sakene har vært spesielt profilerte gjennom journalistiske prosjekter de seneste årene: Isdalskvinnen, Kambomannen og Plaza-kvinnen

Saken fra Gjøvik i 2017 skulle bli nummer 18 på denne listen.

Denne typen uoppklarte saker får naturlig nok ikke samme prioritet som et drap, men for familiene det gjelder – er kanskje fortvilelsen vel så stor. De aner ikke hva som har skjedd, om vedkommende lever eller er død. Avdøde får ikke i alle tilfeller en grav heller.

Når en ukjent person blir funnet død blir det også en byrde for lokalsamfunnet. Personer som er involvert på en eller annen måte ønsker gjerne svar, selv om de ikke kjente personen.

Gjennom arbeidet med denne saken har vi vist hvor viktig det er å være grundig, nysgjerrig og metodisk for å gi både pårørende og samfunnet et svar. Våre metoder avdekket en identitet som politiet brukte et halvt år på uten å lykkes. Vår avsløring har gitt pårørende en visshet, lokalsamfunnet lettelse og gitt politiet inspirasjon til å håndtere kompliserte saker på en alternativ måte.

Som tidligere politiinspektør Hanne Kristin Rohde sa det etter innslaget i Åsted Norge:

«Et (menneske)liv er verdt denne typen undersøkelser. Det har en stor verdi for et samfunn.»

Bakgrunn

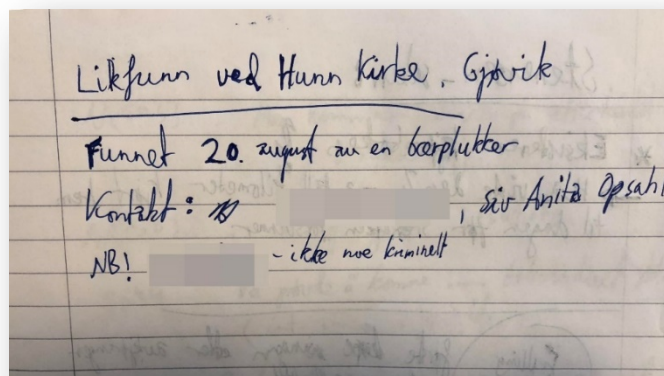
Denne saken startet 24. august 2017. En kvinne som plukker bær finner et lik i skogen ved Hunn kirke på Gjøvik. Politiets krimteknikere konkluderer raskt med at dødsfallet ikke skyldes en straffbar handling. Spørsmålet er: Hvem er denne mannen?

I seks måneder jobber politiet med å finne mannens identitet, uten å lykkes.

Etterforskningen blir innstilt og i februar 2018 blir mannen lagt i en umerket grav på Hunn gravlund på Gjøvik.

Foruten presten er det representanter fra politiet og kirken til stede.

Fotograf Espen Storsve og journalist Kristian Ervik er med på den enkle begravelsesseremonien som blir holdt i Hunn kapell.

Det første notatet i saken om Skogmannen.

Det er spesielt også for sogneprest Jens Dale. Det er første gang han har gravlagt en person som han ikke vet noen ting om. Ett eller annet sted i verden har mannen mest sannsynlig familie som ikke aner hva som har skjedd.

Etter at kisten er senket i jorden stiller jeg meg spørsmålet om politiet har gjort alt som er mulig for å finne denne mannens identitet. Er det virkelig umulig å komme videre i denne saken? Det blir starten på noen intensive uker der vi bruker følgende metoder:

- *Innsyn i politiets dokumenter
- *Aktiv bruk av Google maps.
- *Observasjon
- *Personlige møter med kilder
- *Søk i utenlandsk bedriftsdatabase
- *Finne frem til referanseperson til DNA

2. Etterlysningen

Fredag ettermiddag 13. oktober 2017 sender politiet på Gjøvik ut en pressemelding om et likfunn som ble gjort noen uker i forveien. Det er en såkalt PM-sak. En død person de ikke klarer å finne ut hvem er. Jeg ringer etterforskningsleder Siv Anita Opsahl ved Gjøvik politistasjon. Jeg spør om det er interessant for dem å få en etterlysning i neste sending av Åsted Norge.

Denne typen saker er innenfor det journalistiske oppdraget i Åsted Norge. Konseptet er at seerne skal hjelpe politiet med å oppklare saker, men etter hvert har redaksjonen gjort flere egne undersøkelser i saker der vi opplever at politiet ikke gjør nok. Dette er ofte utløst av tips som kommer fra våre seere.

ØNSKER TIPS FOR IDENTIFISERING AV DØD PERSON

Politiet ønsker hjelp fra publikum som kan ha sett eller har opplysninger om en mann som ble funnet død i skogen ved Hunn kirke i Gjøvik den 20. august i år. **Politiet har de siste ukene brukt mye tid på å finne ut hvem mannen er, men uten hell.**

Personen hadde ikke identifikasjonsbevis på seg da han ble funnet. Mannen har trolig vært død siden begynnelsen av august. Det er ingenting som tilsier at det har skjedd noe kriminelt med mannen.

Nå håper politiet at publikum kan hjelpe, slik at pårørende kan varsles.
Opplysninger om mannen

Mannen er mellom 40–60 år, ca 169–170 cm høy og veier 95 kg. Han hadde svarte sko, brungrønn bukse, skjorte under en mørkeblå V-genser, grå/beige ytterjakke og grå sixpence da han ble funnet.
Politiet har en formening om at mannen er av utenlandsk opprinnelse.

Med hilsen

Siv Anita Opsahl

Politioverbetjent / Leder etterforskningsseksjonen

Innlandet politidistrikt

Politihuset Gjøvik

Pressemeldingen fra politiet som ble sendt ut til redaksjonene. Setningen markert i gult viser at politiet har brukt betydelige ressurser på saken.

Erfaringsmessig må denne typen etterlysningssaker vinkles på konkrete ting når vi presenterer det i Åsted Norge. Det som først og fremst er viktig er å fange publikums interesse. Man må fange seeren eller leserens oppmerksomhet. Det er avgjørende for å få inn de riktige og konkrete tipsene. Det har vi sett i en rekke saker i Åsted Norge. Blant annet i ransaker hvor gjerningspersonen har blitt gjenkjent på sine spesielle sko.

Vi bestemmer oss for å vinkle den første saken inn mot mannens særegne tatoveringer og bekledning. Det er nettopp dette som gjør etterlysningen spesiell. Mannens stil skiller seg ut, og kan ha fanget oppmerksomheten til personer som kan ha sett ham.

Det har gått nesten to måneder siden politiets nødtelefon fikk meldingen om at en kvinne hadde funnet en død person i skogen, like ved Hunn kirke.

Kvinnen plukket bringebær da hun kjente en spesiell lukt. Hun trodde hun hadde funnet sopp, og gikk etter lukten. Under greinene på et grantre skimtet hun en fot. Hun ble livredd og løp alt hun klarte i flere hundre meter frem til hun kom til et hus og fikk ringt politiet.

Kort tid etter var politiet på plass og startet undersøkelser. Den døde mannen har trolig lagt der i cirka to uker. Det er et grusomt syn. Kroppen har begynt å gå i oppløsning.

I nærheten av mannen finner politiet flere eiendeler som de mener kan knyttes til mannen. Toalettartikler, kniv, to lommebøker og en notisbok/almanakk.

Men det finnes ingen identitetspapirer. Verken pass, bankkort eller førerkort.

I oktober går den første etterlysningen ut på Åsted Norge. Noe som er utfordrende er at politiet har ventet såpass lenge med å gå ut med saken. Det har gått nesten to måneder siden likfunnet.

Åsted Norge publiserer et kort innslag hvor bilder av mannens bekledning og eiendeler blir vist. I tillegg har mannen noen spesielle særtrekk. Det ene er den litt gammeldagse bekledningen. Det andre er tre tatoveringer.

De er enkelt utført. Obdusenten og kriminalteknikerne fra Kripos har forsøkt å tyde den ene av tatoveringene mannen har på kneet. De mener det står «Kolma», skrevet med kyrilliske bokstaver. På den andre tatoveringen på armen står ordene «Robet v tepil».

Politiet fikk også tidlig oversatt innholdet i notisboken som ble funnet ved avdøde. Politiets oversetter konkluderer med at den som har skrevet i notisboken, behersker både polsk og ukrainsk.

Religiøse bilder som blir funnet i den ene lommeboken, tyder også på at mannen er fra Øst-Europa og muligens ortodoks kristen.

Bilde av tatoveringen fra obduksjonsrapporten.

Bortsett fra dette er det ingen åpenbare hint om hvem mannen er. Politiet velger å kalle ham «Skogmannen».

3. Det første sporet

Etter at innslaget blir vist på Åsted Norge, kommer det inn flere tips som går direkte til politiet. Det er personer som mener at de kan ha observert mannen i området. Redaksjonen får ikke innsyn i disse tipsene uten videre. Men en del tips kommer også direkte til redaksjonen. Det er ett av disse tipsene som virker svært interessant.

En russer som jobber med kriminalomsorg i Norge kjenner igjen tatoveringene. Han leste om saken i en [artikkel på TV2.no](#) og tar direkte kontakt med meg. Jeg får bekreftet at han faktisk har denne kunnskapen og hva han jobber med gjennom en annen kilde. Han forteller at han har sett denne typen tatoveringer mange ganger tidligere. Grunnen er at han har spesialisert seg på fengselstatoveringer blant innsatte i russiske fengsler. Russiske fengselstatoveringer har nærmest fått status som en egen kunstform, og det finnes mye informasjon om dette på nettet.

Bildet viser den ene lommeboken og de religiøse bildene som lå inni. I tillegg et plastkort fra Ukraina og en bussbillett fra Polen.

```
> Jeg har sett en reportasje om en ukjent man som ble funnet død ved Hunn kirke.  
>  
> Trenger dere hjelp med tatoveringene?  
>  
> Den første sier "Mors råd" (mest sannsynlig en del av "Husk mors sin råd"). Den er ganske typisk tatovering for de som har sonet. Tatoveringen er på russisk og ikke på ukrainsk eller polsk. Som tipper at vedkommende har sonet i Russland (evt. Sovjet Union).  
>  
> Den andre tatovering sier "Kolima" (og ikke Kolma, som sagt i reportasje). Det er mest sannsynlig at vedkommende sonet på Kolima, som er området i østlige delen av Russland ved Magadan byen. Det er fremdeles ganske stor konsentrasjon av fengselsleirer der.  
>  
> Håper dette hjelper.  
,
```

Utdrag fra den første epostkorrespondansen med kilden.

Kilden forteller at tatoveringen med ordene tolket som «Robet v tepil» er en del av ordtaket «husk din mors råd». Dette er en velkjent tatovering blant innsatte i russiske fengsel. Ordene er et tegn på angrep for det den innsatte har gjort. På tatoveringen på kneet står det ikke «Kolma» slik obdusenten har tolket det. Det står «Kolima». Stripene rundt ordet forestiller solstråler som viser at straffen er ferdigsonet. «Kolima» er navnet på et fengselsdistrikt i Magadan helt øst i Russland. Dette området var beryktet for straffeleirene som for alvor ble tatt i bruk på 1930-tallet og styrt med jernhånd av det som etter hvert ble KGB. Her ble personer fra hele Sovjetunionen sendt på tvangsarbeid. Straffangene i Gulag-systemet levde under umenneskelige forhold.

Leirene som en del av Gulag-systemet ble faset ut på 1950-tallet, men ble brukt som fengsel og straffeanstalt helt frem til årsskiftet 2005-2006 da fasilitetene endelig ble stengt.¹

Kilden mener også ut ifra utførelsen at tatoveringene er ganske gamle, og trolig laget før 1990.

Fangeleirene i Kolyma var regnet for å ha de aller verste forholdene.²

Det gir oss et interessant spor å følge videre. Men å lete etter en konkret person som en eller annen gang har sittet i en av disse fangeleirene, er en krevende oppgave. Både med tanke på språk og eventuelt innsyn i registre over tidligere innsatte. Vi aner heller ingenting om når mannen har vært der, bortsett fra at det ikke kan være nylig. Ifølge min russiske kilde er tatoveringene åpenbart gammeldagse i utførelsen.

I Norge er opplysninger om innsatte svært taushetsbelagt. Kontakter man kriminalomsorgen i Norge kan de ikke en gang bekrefte om vedkommende sitter i det aktuelle fengselet. I USA derimot er opplysninger om innsatte offentlig tilgjengelig. På det [føderale fengselsvesenets nettsider](#) finnes en søketjeneste kalt «inmatelocator». Her kan man søke på informasjon om innsatte helt tilbake til 1982. I Russland finnes det ikke tilsvarende åpne tjenester på nett, men av min russiske kilde får jeg bekreftet at det også finnes et føderalt register over innsatte i russiske fengsler. Dette registeret er derimot ikke offentlig men kun tilgjengelig for personer i innenriksministeriet. Samtidig kommer vi ingen vei uten et navn.

4. **Politiets undersøkelser i saken**

I PM-saker, altså saker med lik uten identitet, har politiet klare arbeidsoppgaver:

1. Undersøke og avklare om det har skjedd noe straffbart.
2. Obduksjon for å avklare dødsårsak, sikre fingeravtrykk, DNA og fastslå eventuelle særkjenne som tatoveringer, arr, tannopplysninger etc.
3. Sjekke opplysninger opp mot aktuelle savnet-saker i distriktet, nasjonalt og naboland.
4. Sende Post Mortem-opplysninger til Interpol. Her brukes skjemaet [Black Notice](#).

I den ene lommeboken ligger en kvittering fra en Forex-filial i Gøteborg. Den er datert 30. juli. Politiet tar kontakt med Forex, men det beløpet som er vekslet er for lavt til at det er registrert noe navn. Videoovervåkingen i filialen er for lengst slettet.

Politiet sender ut et Black Notice via Interpol. Black Notice er skjemaet som brukes på uidentifiserte døde personer. Et skjema som skal inneholde alle essensielle opplysninger som kan bidra til en identifisering, inkludert bilde hvis det er mulig. Til tross for at politiet både har fingeravtrykk og DNA fra den døde mannen, gir det ingen treff i noen savnetregister i andre medlemsland i Interpol.

---

¹ <https://drs-radchenko.livejournal.com/31645.html>

² <https://en.wikipedia.org/wiki/Gulag>

Politiet har gjort det som er forventet i denne typen saker. De har forsøkt å følge spor og de har utstedt en etterlysning gjennom Interpol. Likevel har de ikke kommet så mye nærmere et svar. Etterforskeren forteller meg at de har forsøkt å ringe noen av telefonnumrene i notisboken, men ingen kan gi svar på hvem mannen er. Ingen kan huske en lastebil sjåfør med denne beskrivelsen. Det er heller ikke så rart, siden bedriftene kan ha mange ukjente sjåførere innom i løpet av en uke.

Politiet konkluderer med følgende:

- Notatene i notisboken tyder på at han har drevet med transportoppdrag. De mange firmanavnene og telefonnumrene tyder på at han kan ha vært innom en rekke steder.
- Han behersker både polsk og ukrainsk skriftlig. Det kan tyde på at han er fra ett av disse landene.

Teorien om at mannen muligens var yrkessjåfør ble et viktig spor for politiet. De sjekket med alle landets politidistrikter om det var kommet inn meldinger om hensatte lastebiler eller trailere. Heller ikke her var det treff.

Etter at Åsted Norge videreformidlet tipset om tatoveringenes mulige opphav, tar politiet på Gjøvik kontakt med Kripos som er bistandsorgan og kontaktledd opp mot Interpol. Interpol i Moskva blir forespurt om å hjelpe. Men, det er en håpløs oppgave. Det russiske byråkratiet gjør ikke at ting går så veldig raskt. Det er også helt ukjent om han i det hele tatt er meldt savnet.

Åsted Norge har tidligere hatt flere saker med uidentifiserte lik. Noe som har overrasket meg i dette arbeidet er at det er så mye tiltro til en forespørsel til Interpol. I en sak om et likfunn i Østfold fra 1987 som Åsted Norge undersøkte, fikk Kripos tilbakemelding fra tre (!) av 130 medlemsland i Interpol. Selv om alle land er pliktig til å sjekke en slik forespørsel fra et annet medlemsland, er det tydelig at det er begrenset hvor mye som gjøres. Dette inntrykket ble forsterket da jeg selv ringte Interpol-kontorer i andre land i den saken. Akkurat dette hadde vi i tankene da vi startet våre egne undersøkelser her.

For at personens identitet eventuelt skal bli fanget opp med en Black Notice-forespørsel, er det avhengig av at personen er meldt savnet til politiet i et land som er medlem i Interpol. I tillegg må dette landet ha hentet inn opplysninger om særkjenne eller DNA fra familiemedlemmer. Det er stor forskjell i praksisen rundt dette i de forskjellige landene.

En formell identifisering kan gjøres med DNA fra familien, eller ved hjelp av fingeravtrykk sammensatt med andre særkjennetegn. Det kan være tannopplysninger, særegne tatoveringer og arr. Det er flere kriterier som må oppfylles for at man har en formell identifisering.

I Identifiserings-sakene som ikke blir oppklart kan grunnen være at vedkommende aldri har blitt meldt savnet. Rutinene for dette er forskjellig fra land til land. Mange land har heller ikke digitalisert eldre savnetsaker. De kan ligge i en skuff på en politistasjon et sted og aldri bli meldt til eventuelle nasjonale justisorganer.

DNA løser ikke alle saker. En DNA-profil er som en nøkkel. Men for å kunne bruke denne nøkkelen må man også finne døren. Det er som regel den aller største utfordringen i disse sakene.

5. Egne undersøkelser

Fra første gang jeg hører om saken frem til mannen blir gravlagt i februar holder jeg jevnlig kontakt med politiet. Hver uke ringer jeg for å høre om de har funnet ut noe nytt. Dette er en god story.

Helt siden første gang jeg hørte om likfunnet på Gjøvik, ba jeg politiet om å få tilsendt all dokumentasjon i form av dokumenter og bilder. Dette er viktig for at vi skal kunne danne oss et totalbilde av saken. Små, men viktige detaljer kan ha blitt oversett av politiet i etterforskningen.

Her er det snakk om en gjensidig tillit. Min kilde må ha tiltro til meg og stole på at jeg forvalter materialet på forsvarlig måte. At man holder avtaler som blir inngått med politikilden er avgjørende. Min kilde må føle seg sikker på at jeg ikke misbruker opplysningene og dokumentene jeg får tilgang til. Erfaringsmessig har dette gjort at dette åpner flere dører på sikt.

i) Be om innsyn

Å søke om formelt innsyn i politiets dokumenter og registre, kan være en lang og vanskelig prosess.

I såkalte PM-saker, hvor politiet ikke klarer å finne identiteten til en avdød person, kan publikums hjelp være avgjørende. Ved at mediene kan gjengi detaljer som kan føre til ny informasjon fra allmennheten, åpner politiet for at man kan offentliggjøre enkelte opplysninger som ikke strider med bestemmelsene om taushetsplikt.

I Politiregisterforskriften åpnes det for at politiet kan utlevere opplysninger hvis det kan føre til at saken blir oppklart. Dette er en vurderingssak for den enkelte politiavdelingen, men i [§ 9-8. Utlevering av opplysninger til allmennheten i straffesak](#) i Politiregisterforskriften åpnes det for å utlevere opplysninger.

I identifiseringssakene jeg har jobbet med er det som regel ikke snakk om et straffbart forhold, og da er det et felles mål om å finne identiteten. Politiet har derfor heller ikke noe å tape på å gå ut med opplysninger. Dette er et argument du som journalist kan bruke hvis man ikke opplever velvilje.

Jeg vil forklare hvordan jeg går frem i denne typen saker:

1. Identifiser og gjør deg godt kjent med tilgjengelige opplysninger i saken (lokale medieoppslag, pressemeldinger fra politiet). Aldri oppsøk kilden uforberedt.
2. Finn ut hvem som «eier» saken. Hvilken avdeling i politiet og hvilket avsnitt.
3. Kontakte ansvarlig etterforsker. Snakk med de som jobber aktivt med saken for å få så presise opplysninger som mulig. Avdelingsledere og politijurister som har det

formelle ansvaret for etterforskningen kan i mange tilfeller ha begrenset kunnskap om detaljene.

4. Det er viktig med god dialog. Jeg forklarer alltid hvorfor jeg ønsker å belyse saken og hva formålet er og hvordan opplysningene skal brukes. Det er svært viktig med et gjensidig tillitsforhold. Kortsiktig gevinst kan ødelegge for deg selv senere.
5. I de aller fleste tilfellene har vi bedt om å få tilsendt dokumentene basert på en muntlig avtale. I saker hvor det ikke er snakk om straffbare forhold, går dette som regel i orden. Ofte er det enkleste bare å spørre.
6. Hvis man får nei på å få innsyn i dokumentene, kan man søke formelt om innsyn.
7. Tilgang til kilder: I tilfeller hvor jeg ikke har fått tilgang til dokumentene, har jeg også spurt politiet om hjelp til å komme i kontakt med vitner. I denne saken ba jeg politiet om å få navnet på kvinnen som fant liket på Gjøvik. De kunne ikke utlevere dette av hensyn til taushetsplikten. Da spurte jeg om etterforskningsleder kunne ta kontakt med vitnet og spørre om hun ville kontakte meg. Det ville hun og jeg fikk høre hva hun opplevde, direkte fra henne. Det ble også anslaget i tekstversjonen av artikkelen og studiointroen i TV-sendingen.

ii) Undersøke sporene

I februar 2018 er Åsted Norge med når den ukjente mannen blir gravlagt. Vi har spurt om å få filme begravelsen, noe både politiet og sognepresten er positive til.

Politiet har gitt opp å gjøre flere etterforskningskritt og legger sin lit til Interpol, og at mannen skal dukke opp i savnetmeldinger hos russisk politi.

Etter begravelsen snakker jeg med min kollega Asbjørn Hansen og ser på muligheter for å finne flere spor i saken. Kan vi klare det politiet ikke har maktet?

Asbjørn er tidligere etterforsker i Kripos og kjenner politiets arbeidsmetoder godt. Vi har hver vår bakgrunn, og det har i flere saker tidligere vist seg å være nyttig. Jeg tenker som journalist, mens Asbjørn tenker som politimann.

Etter å ha jobbet sammen med flere saker i Åsted Norge har vi utviklet en veldig god arbeidsmetodikk. Sammen diskuterer vi teorier og sannsynliggjør disse basert på kunnskapen vi tilegner oss om saken. Jeg har lært utrolig mye av å jobbe tett med Asbjørn og få innsikt i hans etterforskerhjerne.

Spørsmålet vi stiller oss i dette tilfellet er om politiet virkelig har gjort alt de kan. Asbjørn med sin erfaring har ikke noe å utsette på etterforskningsgrepene som er gjort. Politiet har brukt verktøyene de har i kassen. Men er disse verktøyene tilstrekkelig i denne saken? Har de stilt de riktige spørsmålene?

Når politiets etterforskere har ringt firmaene som står oppført i notisboken, har de spurt om de har kjennskap til en mann med den aktuelle beskrivelsen. Uten å være for etterpåklø, så skal du være svært heldig hvis du treffer blink med dette utgangspunktet. Det er helt ukjent når personen kan ha vært innom. Uansett, det er alltid verdt forsøket.

Spørsmålet er hvorfor den ukjente mannen har notert disse firmanavnene og numrene. De må ha en betydning for ham. Det er opplagt at politiet ikke har tenkt så mye på dette spørsmålet i etterforskningen. Det virker som de kun har lett etter informasjon som har direkte tilknytning til mannen. Derfor må vi tenke hvorfor han har notert disse opplysningene, og eventuelt når. Hvis notatene ikke er gjort nylig, må de ha en eller form for betydning for ham.

Metoden jeg jobber ut ifra er at et eller annet sted i disse notatene må det være en opplysning som kan sette oss på riktig spor. Derfor må vi gå gjennom hver eneste detalj. Samtidig er det viktig å ha selvtilliten på at man skal klare å komme til bunns i denne saken. Man må ha tro på det man driver med. Denne drivkraften er kanskje det aller viktigste.

Når jeg jobbet med saken om «Kambomannen», likfunnet fra 1987, gjorde jeg meg en viktig erfaring. Når man kommer i godt driv er det lett å få tunnelsyn. Hvis man finner en kandidat som ligner, er det lett å la seg blinde av dette og glemme kjente fakta. Derfor er det viktig å hele tiden ha de kjente detaljene i bakhodet.

Angående likfunnet på Gjøvik visste vi følgende:

*Mannen er mellom 40 og 60 år.

*Han er ca 169-170 cm høy. (Man må ta høyde for at målingen kan være feil)

*Han veide 95 kilo da han ble funnet.

*Bekledning: Sorte sko, brungrønn bukse, skjorte under en mørkeblå V-genser, grå/beige ytterjakke og grå sixpence.

*Mannen er trolig av utenlandsk opprinnelse.

Dette er begrenset informasjon, men uomtvistelige fakta.

6. Notisboken

Vi starter med å legge inn alle adressene fra notisboken i et Google-kart. På Google Maps kan man opprette egne kart med punkter. Dette er et svært nyttig hjelpemiddel for å få oversikt på mye materiale. Det tegner seg et mønster som langt på vei bekrefter teorien om at mannen har drevet med transport.

Det virker som at transportoppdragene på et tidspunkt har hatt et utgangspunkt i Danmark og foregått videre rundt omkring på kontinentet.

I oversettelsen av almanakken er det skrevet en rekke tall. Kan disse tallene ha en betydning? Det er ikke et telefonnummer.

Det slår meg at antallet siffer kan ligne på GPS-koordinater. Både antall siffer og måten det er notert på kan stemme med det. Det er tydelig at politiets oversetter ikke har fått med seg dette, men det var nok heller ikke i oversetterens mandat. Derimot har ikke politiets etterforskere stilt seg spørsmålet om hva denne tallkombinasjonen kunne bety. Jeg får inntrykk av at etterforskeren forteller meg at de ikke har lagt vekt på det.

Det trenger ikke å ha noen verdi, men det må undersøkes. Når jeg legger inn koordinatene i Google Maps kommer jeg til den nordtyske byen Lübeck. Koordinatene treffer et gatehjørne hvor det ifølge Google har vært en bilforretning. Men denne eksisterer ikke lenger. Telefonnummeret til forretningen er frakoblet.

Vi går gjennom alle adressene, og ser at notatene går på konkrete transportoppdrag.

Mannen har notert hvor han skal hente gods, og hvor han skal levere det. Kan disse opplysningene være nøkkelen for å skjønne sammenhengen?

Dette blir nå den gjeldende arbeidsmetodikken vår. Notisboken har trolig vært viktig for mannen, og derfor kan det være spor der som kan bidra til å identifisere ham.

Vi kontakter flere bedrifter i både Danmark og Tyskland. Jeg forklarer saken og forteller hvorfor vi gjør disse undersøkelsene. Det er ingen jeg snakker med som ikke ønsker å hjelpe, snarere tvert imot. Det er mange negative svar. Flere av bedriftene har ikke arkivsystemer hvor de kan sjekke dette. Så får vi svar fra det danske firmaet Nordic Air Filtration.

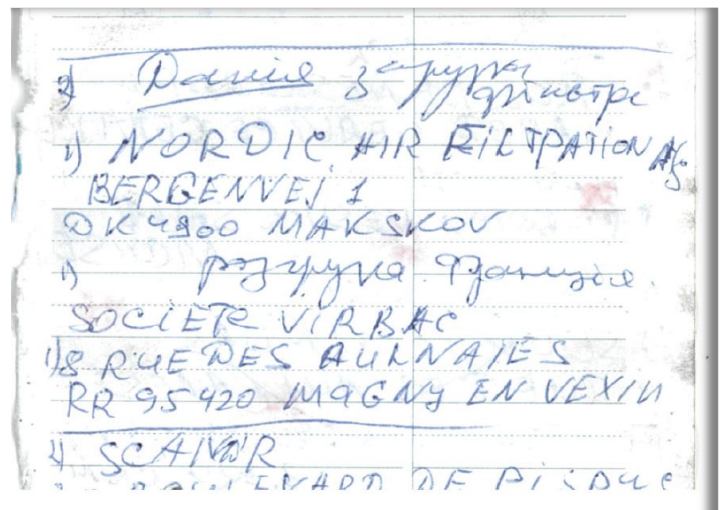
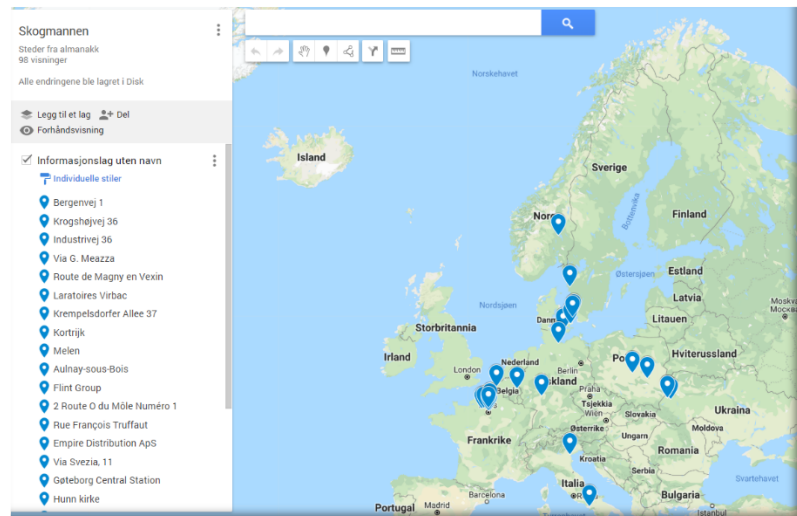
I notisboken tyder det på at sjåføren har hentet gods på firmaets adresse i Nakskov i Danmark. Lasten skulle fraktes til firmaet Scand'R med adresse i Paris i Frankrike.

Nordic Air Filtration bekrefter at de har flere kunder i Frankrike, blant annet Scand'R. Videre ber jeg dem om å sjekke om de har hatt en forsendelse dit i senere tid.

Etter noen dager kommer det en epost hvor de bekrefter dette. I 2016 hadde de en forsendelse av luftfiltre til Scand'R, men ikke til den vanlige adressen. Denne forsendelsen gikk til firmaets laboratorium i et industriområde kalt Societé Virbac nordvest for Paris.

Av fraktpapirene jeg får tilsendt av firmaet går det fram at det var det danske fraktselskapet DSV Roads som sto for transporten.

Jeg kontakter DSV Roads som leter i systemene sine og finner den aktuelle turen. Her står det også at det var en underleverandør av dem som kjørte det aktuelle oppdraget.

Utdrag fra notisboken funnet på avdøde.

Dette firmaet er rumensk og heter SC Agriprod Platinum. Det kommer også frem at DSV Roads sa opp kontrakten med Agriprod i 2017. Grunnen var at den rumenske sjåføren ble tatt for promillekjøring da han kjørte i land fra fergen i Rødbyhavn i Danmark.

Dette finner vi svært interessant. Kan dette være grunnen til at mannen ikke hadde førerkort på seg? Det er jo utvilsomt dramatisk for en trailersjåfør å miste førerkortet. Og når hans handlinger igjen fører til at transportfirmaet mister en kontrakt, kan det jo være svært vanskelig.

Jeg fortsetter undersøkelsene og får oppgitt navnet på fraktagenten DSV Roads bruker i Romania. Det er fraktagenten SLC Freightssystem som formidler kjøreoppdrag mellom DSV Roads og underleverandører i Romania.

Jeg ringer fraktagenten og får snakke med Adrian Popa som er ansvarlig for disse oppdragene. Han forteller at han kjenner godt SC Agriprod Platinum. Han kan også fortelle navnet på sjåføren som kjørte det aktuelle oppdraget fra Nordic Air Filtration i Danmark til Scand'R i Frankrike i 2016.

Jeg spør Adrian Popa om han vet om SC Agriprod Platinum savner en sjåfør. Han blir litt overrasket over spørsmålet og nøler litt før han svarer. Han forteller at firmaet jeg spør om bare har en sjåfør, og det er eieren. Det kan ikke være mannen som ble funnet død på Gjøvik, for denne sjåføren er Facebook-venn med Popa.

«Han la ut en Facebook-oppdatering for bare en måned siden...»

Det er opplagt at dette er et blindspor. Jeg finner sjåføren på Facebook og får verifisert av Popa at det er samme person. Det er åpenbart at han heller ikke ligner på mannen som er funnet død på Gjøvik. Han har en helt annen kroppsform, klesstil og tilsynelatende langt yngre. Dessuten har det nylig vært aktivitet med statusoppdatering på Facebook-siden hans.

Så hva er det vi ikke ser? Det er jo ingen tvil om at den døde mannen som ble funnet i skogen på Gjøvik har skrevet ned adressen av en grunn. Nå har vi fått bekreftet at det ikke var han som kjørte dette oppdraget. Så hvorfor står det i hans notisbok da? Har han stjålet eller funnet notisboken? Asbjørn og jeg konkluderer med at det er svært lite sannsynlig.

Vi må holde oss til utgangspunktet: At notatene betyr noe for mannen.

Vi fortsetter å gå gjennom firmanavnene og adressen i notisboken. På en av de siste sidene i notisboken er det notert navnet og adressen på et annet firma med adresse i Danmark.

Firmaet heter Empire Distributions APS.

7. Vi knekker koden

Adressen som er notert under firmanavnet i notisboken er Telegrafvej 8 i Ballerup. Adressen ligger i et industriområde like utenfor København.

Telefonnummeret er ikke lenger aktivt. Jeg ringer derfor et annet firma på adressen, men vedkommende jeg snakker med har ikke hørt om Empire Distributions. Da er spørsmålet hvorfor han ikke har hørt om dette firmaet når de ligger vegg i vegg. Han forteller at de har bare holdt til på adressen i to år og anbefaler meg heller å snakke med firmaet som håndterer utleiekontraktene på industriområdet.

Meglerfirmaet er villige til å gi ut informasjonen jeg er ute etter og gir meg et telefonnummer de har på Empire Distributions kontor i København. Heller ikke der kommer jeg gjennom. Det er ingen som svarer.

Ved å søke på firmanavnet på Google finner jeg ut at det er flere firmaer med lignende navn. Navnene dukker opp i både norske og svenske telefonkataloger, men enten fungerer ikke numrene, eller så er det noen uten kjennskap til firmaet som svarer. Empire-navnet går igjen. Det er tydelig at firmaene har noe å gjøre med hverandre. For å komme videre med dette søker jeg bredt på nettet og får treff på den svenske bedriftsdatabasen allabolag.se.

Her finner jeg navnet på en svensk mann som står oppført som eier. Nå finner jeg også et telefonnummer som står registrert på denne mannen.

Mannen bekrefter at det er han som er eier av Empire Distributions. Jeg spør om hva slags virksomhet han hadde på adressen i Telegrafvej 8. Han forteller at de hadde et lager hvor de hadde kjøkkenmaskiner. Dette lageret var ikke betjent, så de hadde ikke personlig kontakt med sjåførene som hentet gods der. Han forteller også at de ikke har hatt lager på adressen siden desember 2014.

Det er en interessant opplysning. Denne adressen var notert helt bakerst i notisboken til den ukjente mannen. Kan det bety at alle notatene er knyttet til transportoppdrag tilbake i 2014?

Nok en gang tar jeg kontakt med danske Nordic Air Filtrations i Ballerup. Jeg spør om de kan lete på eldre forsendelser til det franske firmaet Scand'R.

Grunnen til at jeg gjør dette er at jeg her allerede har fått bekreftet at det er et kundeforhold mellom disse bedriftene og at jeg vet de er villige til å dele informasjonen jeg trenger.

Tre dager senere får jeg svar. Jo, det stemmer. De hadde en forsendelse dit 24. januar i 2014.

Også den gangen var det DSV Roads som sto for fraktoppdraget. Lasten ble ifølge dokumentet plukket opp av DSV. Det er kvittert ut med initialer som er vanskelig å tyde. I tillegg står det en kombinasjon av bokstaver og tall. Er dette et slags ordnummer?

Jeg spør DSV om de vet hvilken sjåfør som hadde dette oppdraget. De kan ikke svare. Systemet deres lagrer ikke søk så langt tilbake i tid, og de har hatt mange forskjellige underleverandører.

Men hva betyr bokstavene og tallene som er skrevet ved siden av signaturen? Jeg spør kontakten min i DSV. Han tror det kan være et registreringsnummer på en lastebil.

Det kan være et gjennombrudd. Men hvor kommer i så fall registreringsnummeret fra. Jeg kontakter nok en gang den rumenske fraktagenten. Han har ikke svaret bortsett fra at han er sikker på at det ikke tilhører en rumensk lastebil.

Ved å gjøre nettsøk på bokstavkombinasjonen og registreringsnummer, finner jeg kombinasjoner som ligner. Ifølge Wikipedia har polske registreringskilt denne kombinasjonen.

Ship-to Address		Packing List SO-030464	
SOCIETE VIRBAC 8 rue des Aulnaies FR-95420 MAGNY EN VEXIN France Michel Huvier 0033134468718		Page 1 22. January 2014	
		Customer No.	03300190
		Shipment No.	SO-030464
		Shipment Date	22-01-14
		Salesperson	Henrik Vestergaard
		Your Reference	Hervé LIMAGE
		Purchase Order	0301141
No.	Description	Quantity	Unit of Measure
CD325/1000909/17	D325x1000mm/48mm/177F/909 17m2, 13mm hole, 2 Bands	24	pcs
CEM	Koili/Boxes/Karbons	24	pcs
PAL 136X102	Palle/Pallet 136x102	1	pcs
FREIGHT	FREIGHT/FRACHT/FRAGT all incl.	1	pcs
NEUTRAL delivery!			
Bill-to Address	Parcel	24,00	
ScandR 30 Boulevard de Picpus FR-75012 PARIS France	Pallet	1,00	
	Net Weight	183,12	
	Gross Weight	234,12	
	Delivery	CIP	
KVITTERING		24/1-14	DATE: WR3927M
TRANSPORT FIRMA		DSV	

8. Polen-sporet

På Wikipedia-side over polske bilskilt, finner jeg igjen kombinasjonen. WR er identiteten til bilskilt fra Radom i Polen. Jeg begynner nok en gang å gå gjennom notisboken. Jeg mener at jeg har sett navnet Radom et sted. Så finner jeg det. Midt i notisboken til den døde mannen står det skrevet navn på et firma, et navn på en kvinne og et telefonnummer. RA-Trans holder til i Radom.

Tilfeldigvis snakket jeg med dette firmaet to dager tidligere. Da hadde de ikke kjennskap til om de manglet en sjåfør. Vedkommende jeg snakket med hadde ikke hørt om noe slikt, og kvinnen som er nevnt i notatene jobber ikke i lenger i firmaet.

Jeg ringer nok en gang. Nå er spørsmålet om de har en lastebil med registreringsnummer WR3927M. Hun må sjekke dette, og ringer meg opp igjen fem minutter senere.

Det stemmer. Det er deres lastebil.

Dette skal vise seg å være avgjørende for denne saken. Et registreringsnummer på en tilfeldig fraktseddel åpner mange nye dører.

Noen dager senere drar vi til Radom for å snakke med kvinnen i firmaet. Karolina Piatkowska har ansvaret for kontakten med sjåførene når de er på transportoppdrag. Jeg og kollega Asbjørn Hansen har en rekke spørsmål vi ønsker å stille henne.

Karolina forteller at de har funnet dokumentasjon på det aktuelle transportoppdraget fra Nordic Air Filtration i Danmark til Scand'R i Frankrike i januar 2014. Hun jobbet ikke selv i firmaet da, men har ut ifra arkivet funnet ut at det var to sjåførere på den aktuelle turen.

Den ene født i 1978 og den andre i 1955.

Mannen som er født i 1955 kan stemme godt med alderen på den døde mannen i skogen på Gjøvik. Politiet mente at avdøde var mellom 40 og 60 år.

De har også et mobilnummer på mannen født i 1955, men det er ikke aktivt. De kommer heller ikke gjennom på telefon til den andre sjåføren som kjørte sammen med ham.

De har svært få opplysninger om mannen vi fatter interesse for, men de går med på å gi oss en kopi de har av passet hans. De har også en adresse registrert på mannen. Adressen er i Lviv vest i Ukraina. De har ingen opplysninger om mannens familie eller annet. Kun passet og adressen. I utgangspunktet ønsker de ikke å gi oss kopi av passet, men de forstår hvor viktig dette kan være for å komme til bunns i saken.

Er dette mannen vi leter etter? Er «Skogmannen» fra Ukraina?

Vi sammenligner passbildet med bildene politiet tok av liket. Ansiktsformen passer. Vi ser også konturene av den karakteristiske fyldige barten. Men en likhet er ikke nok. Bildene fra obduksjonen viser at det er umulig å gjøre noen som helst verifisering basert på å sammenligne bilder.

Det finnes en internasjonal standard for formell identifisering av døde personer. Det er flere krav som skal oppfylles. Disse kriteriene kan være kombinerte eller enkeltstående:

De to sikreste er DNA-referanse fra familie, eller referanse av fingeravtrykk fra avdøde (gjenstand som kun avdøde har avsatt fingeravtrykk på eller fra politi- og passregister.

Har man ingen av disse delene kan tannopplysninger som røntgenbilder bidra til en identifisering. Arr, tatoveringer og andre kroppslige særkjennetegn må som regel kombineres med noen av de andre kriteriene.

I dette tilfellet må vi finne flere bevis for at vi er på riktig spor.

KSU - Sułbica Opatowska	WVL - Legnica
KT - Tarnów (town)	WLI - Lipsko
KTA - Tarnów (district)	WLS - Łosice
KTT - Tatrzański (Zakopane)	WM - Mińsk Mazowiecki
KWA - Wadowice	WMA - Maków Mazowiecki
KWI - Wieliczka	WML - Mława
	WN - Warszawa (Ursynów)
	WND - Nowy Dwór Mazowiecki
	WO - Ostrołęka (town)
	WOR - Ostrow Mazowiecka
	WOS - Ostrołęka (district)
	WOT - Otwock
	WP - Plock (town)
	WPI - Piaseczno
	WPL - Plock (district)
	WPN - Płońsk
	WPR - Pruszków
	WPU - Pultusk
	WPY - Przysucha
	WPZ - Przasnysz
	WR - Radom (town)
	WRA - Radom (district)
	WS - Siedlce (town)
	WSC - Sochaczew
	WSE - Sierpc
	WSI - Siedlce (district)
	WSK - Sokołów Podlaski
	WSZ - Szydłowiec
	WT - Warsaw (Wawer)
	WU - Warsaw (Ochola)
	WV - Wołomin (not issued yet)
	WW ****(last K, L, M, N, V, R, S) - Warsaw (Włochy)
	WW ****(last F, G, H, J, W) - Warsaw (Wilanów)
	WW ****(last A, C, E, X, Y) - Warsaw (Rembertów)
	WWE - Węgrów
	WWL - Wołomin
	WWY - Wyszków
	WX - Warsaw (Zoliborz)
	WX ***Y# - Warsaw (Wesoła)

Skjermdump Wikipedia.

9. Observasjon som metode 1

Vi er nødt til å oppsøke adressen og drar til Lviv. Millionbyen ligger helt vest i Ukraina mot grensen til Polen. Her har vi avtale om å møte journalisten Olha Yevstihnieieva og sjåføren og fotografen Yuriy Helytovych.

De er begge fra Lviv og jobber for en ukrainsk TV-kanal. Olha snakker engelsk og skal være tolk for oss. Det skal vise seg at Olha også er en svært dyktig og uredd journalist. Hun er svært interessert i prosjektet vi driver med.

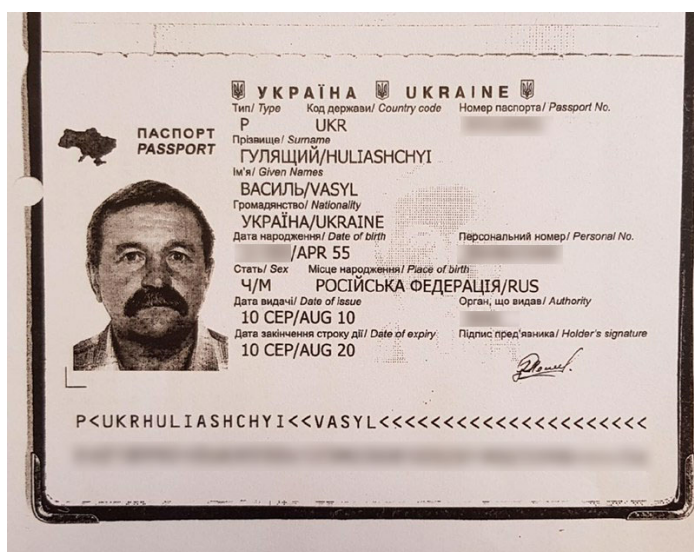
Adressen vi har fått på mannen navngitt som Vasyl Huliashchyi skal være i et leilighetsbygg i byen Novoyavorivsk. Byen ligger tre kvarters kjøring fra Lviv. Denne regionen kalles «Porten til Europa». Ukrainere som ønsker å søke lykken i Vest-Europa drar hit før de drar videre over grensen til Polen på jakt etter arbeid.

Det første som slår oss er at de middelaldrende mennene i denne byen har svært lik bekledning som Skogmannen hadde da han ble funnet.

Adressen vi leter etter i Novoyavorivsk er ikke lett å finne. Veibeskrivelsen fra Google stemmer ikke overens med terrenget, og vi må spørre om veien flere ganger før vi finner riktig bygning. Boligblokken vi skal inn i er en form for hospits. Blokken var tidligere boliger for arbeidere ved den kjemiske fabrikken i byen. Nå er det mye arbeidsledighet i byen. De som bor her har blitt tildelt leilighetene av staten, og mange eier dem derfor selv.

Lukten av urin slår mot oss i inngangspartiet. Veggene har ikke fått maling på flere tiår. Det er enkle kår med blinkende glødepærer som eneste belysning.

Leiligheten vi har fått oppgitt ligger i fjerde etasje. Dørkarmen til leiligheten er fullstappet av brev og regninger. Det har ikke vært folk i leiligheten på lang tid. Kvinnen som bor i leiligheten ved siden av bekrefter at det er Vasyl Huliaschyi som eier leiligheten. Hun har ikke sett ham på over et halvt år. Flere andre naboer forteller det samme. Vasyl pleide å være borte flere uker i gangen. En mann som bor i samme etasje forteller at Vasyl jobbet mye i Polen.

Da kunne han være borte i flere uker av gangen. Men ingen har sett ham på minst et halvt år. Det kan stemme godt med tiden for da den døde mannen ble funnet i skogen på Gjøvik.

Det er umiddelbart mye som stemmer her, men det er ikke godt nok for en fullverdig identifisering.

Vi har derfor med oss et DNA-sett som kan brukes til å ta referanseprøver av eventuelle slektninger. Dette DNA-settet er det samme som brukes av politiet og brukes ved å pensle en vattpinne i munnhulen. Nå er målet å finne slektninger av mannen. Vi ber tolken om å spørre naboene om dette.

En nabo forteller at Vasyl var gift med en kvinne, men at de ble skilt for noen år siden. Hun er sikker på at Vasyl ikke hadde barn.

Etter at vi har snakket med flere naboer dukker det opp en kvinne som bor i etasjen under.

Hun har hørt at vi spør om Vasyl og forteller at hun kjente ham. Hun har heller ikke sett ham på lenge, og forteller at han ble mindre snakkesalig den siste tiden. Han holdt seg mye for seg selv. Hun forteller også at politiet var og lette etter ham her i bygningen, men vet ikke hvorfor.

Hun vet også at Vasyl har en slektning i Novoyavorivsk. Det skal være en fetter av ham. Dette er gode nyheter med tanke på DNA-referanseprøve. Men, det avhenger av at han er i riktig slektslinje. De må være i slekt på farssiden. Kvinnen skal forsøke å få til et møte med mannen og får telefonnummeret til tolken vår.

Mens vi venter drar vi til politistasjonen som ligger i en annen by like ved. Vi ønsker å finne ut mer om hvorfor de eventuelt har lett etter Vasyl.

Tolken vår får til et møte med den lokale politisjefen Halyna. Hun tar imot oss på kontoret inne på politistasjonen som ligger i en gammel slitt mursteinsbygning. Hun forteller at de ikke kjenner til at politiet har lett etter Vasyl. Vi viser henne bilder av gjenstandene som ble funnet på mannen i Norge og bildet av passet hans.

Ifølge politiets registre har ikke Vasyl noe kriminelt rulleblad i Ukraina. Han er heller ikke ukrainsk statsborger, men russisk. Passet vi har kopi av er et såkalt immigrantpass som blir gitt til utlendinger som får oppholds- og arbeidstillatelse i Ukraina.

Asbjørn Hansen og Kristian Ervik utenfor boligblokken i Novoyavorivsk. Foto: Espen Storsve

Asbjørn Hansen ved døren. Karmen rundt er fullstappet av post. Foto: Espen Storsve

De har heller ikke fått noen savnetmelding på mannen. Ut ifra politiets register har han bare vært i kontakt med det lokale politiet en gang. Det var i desember 2014. Da hadde han mistet førerkortet og passet sitt.

Det er ikke mer å hente hos politiet. De kan ikke gjøre noe med saken så lenge de ikke har en savnetmelding på mannen.

Tilbake i bilen ringer telefonen til tolken. Det er den såkalte «fetteren» av Vasyl som tar kontakt. Han ønsker å møte oss.

Vi møter ham på en kafé i Novoyavorivsk. Han forteller at han kjente Vasyl, og at det var først på 1990-tallet at de ble klar over at de var i familie. Lys har ikke sett Vasyl på lang tid. Det er muligens flere år siden sist. Det blir straks klart at de har en fjernere familiekobling enn det vi først har fått opplyst. Så opplysningen om at de var fettere er feil. De er tremenninger i slekt på morssiden, og da er en DNA-referanse utelukket med tanke på identifisering. Grunnen til dette er at DNA må sjekkes ut fra farssiden. Menn har både X og Y-kromosom, mens kvinner kun har to X-kromosomer.

Møtet med Lys Oleksand i Novoyavorivsk. Til høyre tolken Olha.
Foto: Yuriy Helytovych

Lys forteller at han vet Vasyl har en søster og en bror i Khabarovsk. Han vet ikke om de er i live, men Lys skaffer adressen til kvinnen som skal være Vasyls søster.

Vi har uansett svært mange og gode indikasjoner på at det er riktig mann. Opplysningene er såpass interessante at vi bestemmer oss for å kontakte Kripas' ID-gruppe og viderebringe informasjonen.

10. Observasjon som metode 2

På vei tilbake til Lviv, kjører vi forbi en butikk med en kjent logo. Den er identisk med logoen på plastkortet som ble funnet i lommeboken til mannen på Gjøvik.

Vi går inn og henvender oss til mannen bak disken. Det er en elektronikkforretning. Tolken Olha spør om kortet vi har bilde av stammer fra denne butikken.

Mannen bekrefter dette og forteller at det er et rabattkort. Vi spør om det er mulig å finne ut hvem kortet er registrert på. Mannen forsvinner ut på bakrommet i noen minutter før han kommer tilbake.

Han forteller at rabattkortet ble utstedt i 2010 og er registrert på Vasyl Huliaschyi. Adressen stemmer overens med adressen vi besøkte tidligere på dagen.

Det er svært mye som stemmer her. Det er rett og slett helt umulig at det kan være tilfeldigheter. Uansett er ikke våre opplysninger nok til en formell identifisering. Denne må utføres av norsk politi og russiske myndigheter.

Familien tar kontakt

Tilbake i Norge ringer telefonen. Det er Interpols norske attaché i Moskva. Hun har fått en henvendelse fra Kripos i Oslo, og hun ønsker å vite hva vi har funnet ut.

Jeg gir henne navnet og adressen til den antatte søsteren til Vasyl Huliaschyi i Khabarovsk.

Nå er det opp til norsk politi å ta kontakt med russiske myndigheter for å eventuelt få dokumenter og opplysninger som kan fastslå og gi en sikker identifikasjon.

En uke etter at vi kom hjem fra Ukraina får jeg en meldingsforespørsel på Facebook. Det er en kvinne som heter Julia Molchanova som har sendt meg en melding.

«Hei Kristian. Jeg er niesen til Vasyl, mannen som ble funnet i skogen i Norge. Kan du ta kontakt med meg?»

Hun skriver at det er vår tolk Olha som har kontaktet henne via moren hjemme i Russland. Jeg ringer henne opp på WhatsApp. Hun forteller meg om onkelen som hun tilbrakte mye tid sammen med i oppveksten. Hennes mor er Vasyls bror. De har ikke hatt kontakt på flere år.

Hun forteller at moren hennes ikke har hatt kontakt med Vasyl siden han flyttet til Ukraina i 2010. Hun har forsøkt å melde ham savnet i Ukraina, men fikk aldri noen tilbakemelding fra politiet. Julia forteller også at hun husker at onkelen hadde en tatovering, men ikke hvor på kroppen eller hvordan den så ut.

Hun har vanskelig for å forstå at mannen som ble funnet død i Norge, kan være hennes onkel. Hun forstår ikke hva han skulle i Norge.

11. Den formelle identifiseringen

Det har gått seks måneder siden vi var i Ukraina. Det er over ett år siden likfunnet på Gjøvik når vår kontaktperson i Kripos ringer og forteller at de har fått en forsendelse fra Russland.

Det er en CD-rom som inneholder flere dokumenter. Blant annet fingeravtrykkene til Vasyl Huliaschyi, trolig fra det russiske politiets register. I tillegg inneholder konvolutten en DNA-referanseprøve fra det som skal være søsteren til Vasyl Huliaschyi. Kvinnen vi ga navnet på til politiet. Det er ingen flere opplysninger som kan forklare hvorfor han satt i en arbeidsleir eller et fengsel.

Det er match på både fingeravtrykk og DNA fra søsteren. Mannen som ble funnet død i skogen på Hunn i Gjøvik, er identisk med Vasyl Huliaschyi fra Khabarovsk i Russland.

Vi har fullført oppgaven politiet hadde gitt opp. Vi har funnet identiteten til «Skogmannen».

Det aller viktigste er at familien i Russland har fått et svar på hva som skjedde med Vasyl, og at han nå har fått en grav med et navn på.

På russisk har navnet hans en spesiell betydning. Navnet betyr «vandrereren».

12. Etikk

i) Identifisering

Vi valgte å publisere både navn og bilde av Vasyl Huliashchyi. Dette ble grundig vurdert av meg som reporter, redaksjonsleder Bjørn Carlsen og prosjektleder Ida Kalheim fra TV 2. Vi konfererte også med politiet på Gjøvik for å høre deres synspunkter om dette. Dette hadde ikke politiet noe imot. Grunnen til at vi gikk for publisering var for å nå ut til personer som hadde kjennskap til denne mannens besøk i Norge.

På dette tidspunktet hadde vi heller ikke sporet opp mannens familie i Russland. Samtidig er det ikke uvanlig for politiet å gå ut med identiteten til personer som har omkommet i ulykker eller drapsoffer.

ii) Kontakten med politiet

Tre uker etter begravelsen hadde vi første møte med politiets etterforskningsleder hvor vi presenterte våre funn i saken. Hun virket ganske overrasket når vi både hadde et navn og en kopi av passet til personen vi mente var identisk med avdøde på Gjøvik.

Etter hvert ble det direkte kontakt mellom Åsted Norge og ID-gruppen i Kripos. Videre ble det direkte kontakt mellom oss og den norske politiattacheen som har Interpol-ansvaret ved den norske ambassaden i Moskva. Dette var etter ønske fra politiet.

iii) Kontakten med familien

Det var svært spesielt å få en henvendelse fra den ukjente mannens familie. Niesen Julia var oppriktig bekymret for onkelen, selv om hun ikke hadde sett eller hørt fra ham på sju år.

Jeg var svært spent da jeg ringte henne på Whatsapp. Julia snakker flytende engelsk siden hun jobber som oversetter i Midt-Østen. Hun fortalte at moren hennes ble kontaktet av vår tolk Olha som snakker russisk. Hun kontaktet Vasyl Huliashchys søster i Khabarovsk for at vi kunne få en bekreftelse på at Vasyl var riktig mann.

Sett i ettertid så var denne bekreftelsen viktig. Vi fikk bekreftet at Vasyl var savnet, men at han ikke var meldt savnet til russisk politi. Hadde vi ikke opprettet denne kontakten, ville vi ikke fått en bekreftelse på søsterens identitet. Mest sannsynlig ville Vasyl aldri blitt formelt meldt savnet til russiske myndigheter. Det bekreftet også niesen til meg.

Det er svært krevende å havne i en situasjon hvor man indirekte overbringer et dødsbudskap. Jeg var derfor svært forsiktig med å slå fast at det var Vasyl som var funnet død på Gjøvik. Jeg understreket at dette er det kun politiet som kan fastslå.

Kulturforskjellene var også merkbare. For meg som undersøkende journalist var det opplagt å forsøke å finne identiteten til denne mannen. Niesen Julia spurte meg flere ganger hvorfor vi hadde brukt så mye tid på å finne familien til en helt ukjent mann.

Nå som jeg hadde opprettet kontakt med familien kunne jeg heller ikke la være å dele den informasjonen jeg fikk om saken. Familien hadde et stort informasjonsbehov. Jeg sendte derfor bildene fra begravelsen og fortalte hvordan denne foregikk.

Dette er opplysninger familien aldri ville fått hvis vi ikke hadde direkte kontakt.

I november 2018 var resultatet fra DNA-prøven og undersøkelsen av fingeravtrykkene klare, og vi fikk en identifikasjon.

13. Konklusjon

Vår undersøkende journalistikk avdekket identiteten til «Skogmannen». Vi fant ut hvem han var og ga familien hans et svar på hva som hadde skjedd med ham. Politiet jobbet med sine etterforskningsmetoder og internasjonale ressurser i et halvt år uten å komme nærmere en identitet.

Vi brukte tre uker med observasjon, kartlegging, kontrollsjekking av alle nedtegnelser i notisboken, direktekontakt med kilder, oppsøkte firmaer, mulige bosteder og slektninger. Vi fant ut at det med aller største sannsynlighet var Vasyl Huliashchyi fra Khabarovsk i Russland som ble funnet i skogen på Gjøvik. Vi sørget for at norsk politi og Interpol fikk opplysningene de trengte for å foreta en formell identifisering av avdøde.

Vi har vist hvordan granskende utålmodige journalister lykkes der politiet gir opp. Vi fulgte hele tiden en hoved-hypotese om at svaret måtte finnes i notisboken, man måtte bare finne den rette koden for å forstå hva innholdet betydde for den døde mannen.

Saken om «Skogmannen» fikk mye oppmerksomhet på Gjøvik og i Mjøs-regionen. Det var denne saken folk snakket om, og lokalavisen fulgte saken tett i over et halvt år. Dette var også en sak vi fikk mange henvendelser om til Åsted Norge-redaksjonen. Programmet hadde i snitt over 500.000 seere denne sesongen.

Sogneprest Jens Dale fortalte meg at likfunnet var noe lokalbefolkningen var svært opptatt av. Ifølge Dale er det første og eneste gang det har vært en slik sak på Gjøvik. Hele tiden har personer stelt den navnløse graven på eget initiativ og det var det lokale gravferdsbyrået som tok regningen for å produsere og montere en gravstein.

Vår journalistikk førte til at Vasyl Hulaschyi fikk navnet sitt på en gravstein der det tidligere sto «ukjent». En grav som familien kan besøke etter at de nå har fått vite hva som skjedde med ham.

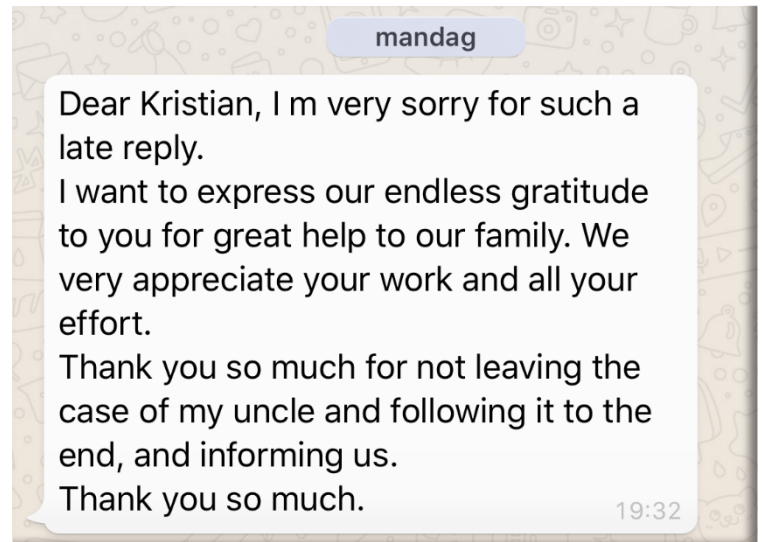
Vårt arbeid med denne saken gjorde at kvinnen som fant liket i skogen på Gjøvik fikk et svar. Funnet gjorde sterkt inntrykk på henne. Nå føler hun lettelse, og så selv at nå kunne hun gå videre.

I mange av ID-sakene som finnes i Norge, ligger levningene fortsatt på et fryselager eller i en arkivskuff. Der har de blitt liggende etter at etterforskningen ebbet ut. Det er nettopp det som skjer i disse sakene.

For meg er det et samfunnsoppdrag å forsøke å gi de pårørende til disse menneskene et svar.

Det er heller ingen tvil om at politiet var svært takknemlige for jobben vi gjorde. Dette har de involverte formidlet til oss en rekke ganger og vi håper at de vil finne inspirasjon i vårt arbeid i opplæring av nye etterforskere.

Det viktigste for oss har uansett vært takknemligheten fra Vasyli Hulaschys familie.

Skjermdump fra kommunikasjon på Whatsapp.

Vedlegg

Artikkel publisert på TV2.no: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/skogmannen>

Lenke til episodene av «Skogmannen» på TV 2 Sumo:

<https://sumo.tv2.no/programmer/fakta/aasted-norge-spesial/hvem-var-skogmannen/>

Lenke til påsynsversjon av «Skogmannen» (Internvisning og ment kun for juryen)

Ep1:

<https://vimeo.com/310521270>

Ep2:

<https://vimeo.com/310523668>

Ep3:

<https://vimeo.com/310525118>

Ep4:

<https://vimeo.com/310526417>

Ep5:

<https://vimeo.com/310535954>

Kilder

<https://en.wikipedia.org/wiki/Gulag>

<https://drs-radchenko.livejournal.com/31645.html>

<https://www.tv2.no/a/9433749/>

<https://www.bop.gov/inmateloc/>

Lovdata: [§ 9-8.Utlevering av opplysninger til allmennheten i straffesak](#)